

Οικουμενικός Πατριάρχης: «Η μνήμη του Πατριάρχου Γρηγορίου Ε΄ εμφανίζει στον κόσμο την αξία την οποία έχει για την αμώμητον πίστη των Ορθοδόξων»

[/ Ορθοδοξία· Διεθνές Πρακτορείο Εκκλησιαστικών Ειδήσεων](#)

Συμπληρώνονται σήμερα 200 χρόνια από τον μαρτυρικό απαγχονισμό του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου Ε΄ από τους Οθωμανούς . Ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος τιμώντας τον Προκάτοχό του με μήνυμά του στους πιστούς μίλησε για την ιστορική μορφή του Αγίου και τόνισε την υπεράσπιση της πίστης και στην προσήλωσή του στην σωστική αλήθεια του Σταυρού.

Το Μήνυμα του Παναγιωτάτου κ.κ. Βαρθολομαίου για τα 200 χρόνια από του μαρτυρίου του Προκατόχου του Πατριάρχου Γρηγορίου Ε΄ που συμπληρώνονται σήμερα 10 Απριλίου 2021 αναφέρει μεταξύ άλλων: «Μιάς τοιαύτης εξεχούσης ιστορικής μορφής, δηλαδή του Οικουμενικού Πατριάρχου Γρηγορίου του Ε΄ η εκκλησιαστική μνήμη, με αφορμήν την συμπλήρωση διακοσίων ετών από της μαρτυρικής επισφραγίσεως της αγίας αρχιερατικής βιοτής Του και του μαρτυρίου των συν αυτώ, **επαναβεβαιώνει και σήμερα σε όλους μας ότι «Ιησούς Χριστός χθες και σήμερα ο αυτός και εις τους αιώνας» και εμφανίζει στον κόσμο την αξίαν την οποία έχει διά την αγία και αμώμητον πίστη των Ορθοδόξων, η συνέπεια, το χρέος και η σταθερά προσήλωση όλων, και πρωτίστως των ποιμένων της λογικής ποιίμνης του Χριστού, εις την σωστικήν αλήθειαν του Σταυρού και εις την βεβαιότητα της Αναστάσεως».**

Διαβάστε ολόκληρο το μήνυμά του:

Εις την μακράν αλυσίδα των Αρχιεπισκόπων Κωνσταντινουπόλεως, εις τους οποίους ενωρίς η Μία, Αγία, Καθολική και Αποστολική Εκκλησία ανέθεσε, πλέον των συνήθων επισκοπικών ευθυνών, μείζονας και καιριωτέρας, ως «ζυγόν χρηστόν και φορτίον ελαφρόν», κατά την φωνήν του Κυρίου (πρβλ. Ματθ. ια΄, 30), συγκαταριθμούνται προσωπικότητες, αι οποίαι, αίρουσαι μετά χαράς και βαθείας συναισθήσεως τον σταυρόν του χρέους, παρέδιδον αυτόν αλληλοδιαδόχως με μαρτυρικήν αυτεπίγνωσιν, συμφώνως και προς τας επιταγάς της καθ΄ έκαστα ιστορικής στιγμής. Ούτως, έχομεν Αγίους Αρχιεπισκόπους και Οικουμενικούς Πατριάρχας, οι οποίοι, αναλόγως του χαρίσματός των και των αναγκών του

εκκλησιαστικού σώματος, ηνάλωσαν εαυτούς εις την διακονίαν της σωτηρίας του ποιμνίου των ποικιλοτρόπως και εν παντί, αμετακίνητοι εις την πίστιν και στεργοί εις την ομολογίαν, μέχρι και αυτού τούτου του δι' αίματος μαρτυρίου, και των οποίων η μνήμη αναζωπυρώνει εις την συνείδησιν της Εκκλησίας την διαρκή παρουσίαν του Αγίου Πνεύματος και ενδυναμώνει το Ορθόδοξον φρόνημα όλων μας.

Μιάς τοιαύτης εξεχούσης ιστορικής μορφής, δηλαδή του Οικουμενικού Πατριάρχου Γρηγορίου του Ε΄, η εκκλησιαστική μνήμη, με αφορμήν την συμπλήρωσιν διακοσίων ετών από της μαρτυρικής επισφραγίσεως της αγίας αρχιερατικής βιοτής Του και του μαρτυρίου των συν αυτώ, επαναβεβαιώνει και σήμερον εις όλους μας ότι «Ιησούς Χριστός χθες και σήμερον ο αυτός και εις τους αιώνας» (Εβρ. ιγ΄, 8) και εμφανίζει εις τον κόσμον την αξίαν την οποίαν έχει διά την αγίαν και αμώμητον πίστιν των Ορθοδόξων, η συνέπεια, το χρέος και η σταθερά προσήλωσις όλων, και πρωτίστως των ποιμένων της λογικής ποιμένης του Χριστού, εις την σωστικήν αλήθειαν του Σταυρού και εις την βεβαιότητα της Αναστάσεως. Αυτήν την ευλογημένην Σταυροαναστάσιμον διάστασιν της εις Χριστόν πίστεως, αδελφοί και τέκνα εν Κυρίω αγαπητά, ζη και επαγγέλλεται ενσυνειδήτως η εν Κωνσταντινουπόλει Αγία του Χριστού Μεγάλη Εκκλησία, η κοινή τροφός των Ορθοδόξων, με υπομονήν και εγκαρτέρησιν, με κόπον και θυσίας, με ελπίδα και αναμονήν, μακράν αποκλεισμών, ακροτήτων, εφημέρων στόχων και εγκοσμίου θεωρήσεως των γεγονότων και της πορείας της ιστορίας.

Η Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία τα πάντα ισχύει εν τω ενδυναμούντι αυτήν Χριστώ, διά να κερδίσει και τους εγγύς και τους μακράν της πίστεως. Δεν αφίσταται του ευαγγελικού λόγου και τρόπου, πλην όμως μακροθυμεί και αναμένει. Κηρύττει την επιείκειαν, την ανοχήν, τον σεβασμόν εις το πρόσωπον του ετέρου, βλέπει τους πάντας ως αδελφούς του Κυρίου Ιησού. Διδάσκει την συνύπαρξιν, παραβλέπει και προσβλέπει εις την επιστροφήν των πεπλανημένων και εις την μετάνοιαν των απολωλότων.

Πλην, δεν ρίπτει τα άγια, διαφυλάττει το «ιώτα» και την «κεραίαν» εις τα ουσιώδη (πρβλ. Ματθ. ε΄, 18), εμμένει εις την παρακαταθήκην των Πατέρων, προασπίζεται τας τιμίας παραδόσεις και αρχάς της, δεν εγκαταλείπει τον καλόν αγώνα. Αυτών των σωτηριολογικών και εσχατολογικών προοπτικών τας οροθεσίας υπηρέτησε και ο σήμερον τιμώμενος υπό της Μητρός Εκκλησίας Ιερομάρτυς προκάτοχος ημών Γρηγόριος ο Ε΄, ο Οποίος, όπως όλοι οι Άγιοι και οι Μάρτυρες, είναι δι' αυτήν αφορμή εγκουχήσεως και προς Θεόν ευχαριστίας. Είη η μνήμη του Αγίου ενδόξου Ιερομάρτυρος Πατριάρχου Γρηγορίου αμετάθετος οδοδείκτης δι' όλους μας, φωτίζουσα τους λογισμούς και ενδυναμούσα ημάς «ποιείν τα φωταυγή και

καθαρά, Θεού θελήματα».

Ο βίος του Αγίου Γρηγορίου Ε' Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως:

Ἐν ἀγχόνῃ κὰν τέθνηκας Πατριάρχα,

ὁμως γε ἀεὶ ζῆς ἐν Ἐδὲμ τῇ θεΐᾳ.

Τῇ δεκάτῃ Πατριάρχης θῦμα γέγον' οὔνεκα Ἕθνους.

Ο Άγιος Γρηγόριος, κατά κόσμο Γεώργιος Αγγελόπουλος, γεννήθηκε στη Δημητσάνα το έτος 1745 μ.Χ., από ευσεβείς και ενάρετους γονείς, τον Ιωάννη και την Ασημίνα. Το 1767 μ.Χ. μετέβη στη Σμύρνη, κοντά στον θείο του εκκλησιάρχη Μελέτιο, παρακολουθώντας μαθήματα στην Ευαγγελική Σχολή. Στη συνέχεια παρακολούθησε μαθήματα φιλοσοφίας στην Πάτμο από τον Δανιήλ Κεραμέα. Μετά τις σπουδές του ήλθε στην αυτοκρατορική μονή της Μεταμορφώσεως των Στροφάδων νήσων, όπου εκάρη μοναχός λαμβάνοντας το όνομα Γρηγόριος. Από εκεί τον κάλεσε ο Μητροπολίτης Σμύρνης Προκόπιος και τον χειροτόνησε αρχιδιάκονό του. Όταν αργότερα χειροτονήθηκε πρεσβύτερος, επέστρεψε στη Δημητσάνα και έδωσε 1.500 γρόσια για την στέγαση των απόρων φοιτητών.

Ο Άγιος Γρηγόριος μνήθηκε στην Φιλική εταιρεία από τον Ιωάννη Φαρμάκη περί τα μέσα του έτους 1818 μ.Χ. στο Άγιον Όρος. «Έδειξεν εὐθὺς ζωηρότατον ἐνθουσιασμόν ὑπὲρ τοῦ πνεύματος αὐτῆς» και «ηὐχῆθη ἀπὸ καρδίας», για την επιτυχία του σκοπού της.

Στις 19 Αυγούστου 1785 μ.Χ. εκλέγεται οικουμενικός Πατριάρχης και παραμένει στον πατριαρχικό θρόνο μέχρι τον Δεκέμβριο του 1798 μ.Χ.. Κατά το έτος αυτό καθαιρείται από την Πύλη, διότι θεωρήθηκε ανίκανος να διατηρήσει την υποταγή των Χριστιανικών λαών κάτω από τον Τουρκικό ζυγό και εξορίζεται στο Άγιον Όρος. Το 1818 μ.Χ. κλήθηκε για τρίτη φορά στον Οικουμενικό θρόνο, στον οποίο και παρέμεινε μέχρι την ημέρα του μαρτυρικού του θανάτου.

Ο Κωνσταντίνος Κούμας αναφέρει ότι ο Άγιος Γρηγόριος δεν ήταν μόνο «σεμνὸς τὸ ἦθος, λιτὸς τὴν δίαιταν, ταπεινὸς τὴν στολήν, ζηλωτὴς τῆς πίστεως, δραστηριότατος εἰς ὅλα τὰ ἔργα του», αλλά ήταν και «ἄκαμπτος εἰς τὰς ἰδέας του καὶ δὲν τὸν ἔμελε διὰ κανὲν ἐναντίων, ὅταν ἀπεφάσιζε τίποτε». Και ο Γρηγόριος αποφάσισε. Έταξε ως σκοπό στην ζωή του να υπηρετήσει πιστά το δούλο Γένος και να βοηθήσει με όλες τις δυνάμεις του και με την ζωή του στην απελευθέρωση από τον Τουρκικό ζυγό. Για την πραγματοποίηση του σκοπού του χρησιμοποιούσε όλη του τη διπλωματική δεξιότητα.

Στην προσπάθειά του ο Εθνομάρτυρας να διασώσει τον Ελληνικό πληθυσμό από την σφαγή και συγχρόνως να παραπλανήσει τον Σουλτάνο και να δώσει την ευκαιρία στους αγωνιστές να εργάζονται ανενόχλητοι, αναγκάστηκε να αφορίσει τους επαναστάτες.

Συντριπτική απάντηση στους κατηγορούς του Γρηγορίου θα δώσει ο Αλέξανδρος Υψηλάντης με τις οδηγίες που έστειλε από το Κισνόβιο της Βεσσαραβίας στους αρχηγούς της Πελοποννήσου: «Ὁ μὲν Πατριάρχης βιαζόμενος παρὰ τῆς Πόρτας σᾶς στέλλει ἀφοριστικὸ καὶ ἐξάρχους, παρακινώντας σας νὰ ἐνωθῆτε μὲ τὴν Πόρταν. Ἐσεῖς ὅμως νὰ θεωρῆτε ταῦτα ὡς ἄκυρα καθόσον γίνοντα μὲ βίαν καὶ δυναστείαν καὶ ἄνευ θελήσεως τοῦ Πατριάρχου». «Ἄς μὴν λησμονήσωμεν ὅτι ὑπάρχουν περιστάσεις καθ' ἃς ἀπαιτοῦνται θυσίαι μεγαλύτεραι καὶ αὐτῆς τῆς θυσίας τῆς ζωῆς καὶ ὅτι ἐνίοτε ἡ μαρτυρικὴ ζωὴ εἶναι πικρότερον ἀλλὰ πλέον ἐπιβεβλημένον καθῆκον καὶ αὐτοῦ τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου. Καὶ αὐτὴν τὴν ὑπέρτατην θυσίαν προσέφερον ὁ αὐόιδιμος Πατριάρχης, ὅστις συνησθάνθη συναίσθημα πικρότερον καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου, ὅταν θυσιάζων πάντα ἐγώισμὸν καὶ ἀποβλέπων εἰς τὸ ἀληθινὸν συμφέρον, ἠναγκάσθη νὰ θέσῃ τὴν ὑπογραφήν του κάτωθι ἐγγράφου καταδικάζοντας τὸ κίνημα, ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ὁποίου

όλοψύχως ἠύχετο καὶ εἰργάζετο. Ὑπογράφων, ἀπεμάκρυνε τὰς ὑπονοίας τῆς Πύλης περὶ συμμετοχῆς εἰς τὸ κίνημα ἐπισήμων κύκλων, μὴ ὑπογράφων, θὰ ἐπεβεβαίωσεν τὰς ὑπονοίας, ὅτε δεινὴ ἐπιπίπτουσα ἢ τιμωρία τοῦ τυράννου κατὰ τῶν βυσσοδομούντων, θὰ ἐνέκρου τὸ κίνημα πρὶν ἢ ἐκραγῆ. Ἄλλως ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης μετὰ θαυμαστῆς ἐγκαρτερήσεως ὑπέστη τὸ μαρτύριον, ὅταν ἐπέστη τὸ μαρτύριον, ὅταν ἐπέστη ἡ ὥρα, καίτοι ἠδύνατο νὰ σωθῆ διὰ τῆς φυγῆς».

Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ ἐπιστολὴ που ἔστειλε ὁ Ἅγιος Γρηγόριος στις 26 Δεκεμβρίου 1820 μ.Χ. στον Ἐπίσκοπο Σαλῶνων Ησαΐα καὶ πολύτιμη ἀπό ιστορικὴ ἀποψη, γιατί ἀποδεικνύει πως ὁ Ἐθνομάρτυς παρακολούθησε ὅλα ὅσα συνέβαιναν στὴν Ελλάδα, σε ὅλες του τις λεπτομέρειες καὶ τις προετοιμασίες γιὰ τὴν ἐπανάσταση: «Ἀμφοτέρα τὰς τιμίας ἐπιστολᾶς, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ Φοῦντα Γαλαξειδιώτου, ἀσφαλῶς ἐδεξάμην καὶ τοὺς ἐν αὐταῖς τιμίους λόγους ἔγνων. Ἐχεμυθείας, ἀδελφέ, μεγίστη χρεία καὶ προφύλαξις περὶ πᾶν διάβημα, οἱ γὰρ χρόνοι πονηροὶ εἰσι καὶ ἐν ταῖς φιλοπατριώταις ἐστὶ καὶ μοχθηρῶν ζύμη, ἀφ' ἧς ὡς ἀπὸ ψωραλέου προβάτου φυλάττεσθε. Κακὸν γὰρ πολλοὶ μηχανῶνται διὰ τὸ τῆς φιλοπλουτίας ἔγκλημα. Διὸ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξω κοινολογῶν μοι ἐμπιστευομένοις πατριώταις, τὰ ἐχεμυθείας δεόμενα. Οἱ Γαλαξειδιῶται, οὓς ἐπιστέλλεις μοι συνεχῶς, πεφροντισμένως ἐνεργοῦσι, καὶ ἀφ' ὧν ἔγνω ἀδύνατον ἀντὶ παντὸς τιμίου οὐδ' ἐλάχιστον λόγον ἔρκος ὀδόντων φυγεῖν. Οὐ μόνον τὰ σά, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἐν Μορέᾳ ἀδελφῶν γράμματα κομίζουσι μοι. Ἡ τοῦ Παπανδρέα πρᾶξις πατριωτικὴ μὲν τοῖς γινώσκουσι τὰ μύχια, κατακρίνουσι δὲ οἱ μὴ εἰδότες τὸν ἄνδρα. Κρυφὰ ὑπερασπίζου αὐτόν, ἐν φανερωῶ δὲ ἄγνοιαν ὑποκρίνου, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἐπικρίνε τοῖς θεοσεβέσιν ἀδελφοῖς καὶ ἀλλοφύλοις. Ἴδια πρᾶνον τὸν Βεζύρην λόγοις καὶ ὑπόσχεσιν, ἀλλὰ μὴ παραδοθῆτω εἰς λέοντος στόμα. Ἄσπασον οὖν ταῖς ἐμαῖς εὐχαῖς τοὺς ἀνδρείους ἀδελφούς, προτρέπων εἰς κρυψίνοιαν διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων. Ἀνδρωθήτωσαν ὡσπερ λέοντες καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Κυρίου κρατύνει αὐτούς, ἐγγὺς δ' ἔστι τοῦ Σωτῆρος τὸ Πάσχα. Αἱ εὐχαὶ τῆς ἐμῆς μετριότητος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου, ἀδελφέ μου Ἡσαΐα. Γεωργοὶ ἀκαμάτως καὶ ὄλβια γεώργια δώσοι σοι ὁ Πανύψιστος».

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος συνιστοῦσε τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸν ἐνίσχυε μὲ καθε μέσο. Ἦταν αποφασισμένος νὰ θυσιάσθῃ γιὰ τὴν Πατρίδα. «Χρεωστοῦμεν», ἔλεγε, «νὰ ποιμαίνωμεν καλῶς τὰ ποίμνιά μας καὶ χρείας τυχοῦσης νὰ κάμωμεν, ὅπως ἔκαμεν ὁ Ἰησοῦς δι' ἡμᾶς διὰ νὰ μᾶς σώσῃ....».

Σε ἐπιστολὴ που ἔστειλε πρὸς τὸν Παλαιὸν Πατρὸν Γερμανό, ἔγραφε: «Συλλειτουργεῖ ἐν Χριστῷ καὶ λίαν ἀγαπητὸ ἀδελφέ. Ἔλαβον τὴν ἀπὸ 20 Ἀπριλίου ἐπιστολήν σου. Ἡ ἀπόφασίς μου περὶ μελετωμένης ἀνορθώσεως «σχολῆς» τῆς φιλτάτης πατρίδος εἶναι τοιαύτη, ὡς ἡ ἰδική σας. Ὅπως θέλης μάθει καὶ παρὰ τοῦ

ιδίου. Τὸ κιβώτιον τοῦ ἐλέους πρέπει νὰ ἐμψυχωθῆ. Καὶ τὴν βουλήν τοῦ Κυρίου ἀνθρώπιναι δυνάμεις δὲν δύνανται νὰ τὴν μεταβάλουν. Γενηθήτω τὸ θέλημά Του».

Κάτω ἀπὸ τὴν λέξη «σχολήν» υπονοούσαν τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση. Οἱ Φιλικοὶ μάλιστα ονόμασαν ἐπιστάτες τῆς σχολῆς τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχην Γρηγόριον καὶ τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων Πολύκαρπον.

Ὅταν σε μιὰ συνεδρίαση τῆς Ἱεράς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὁ Μητροπολίτης Δέρκων Γρηγόριος προέτρεψε τὸν Πατριάρχην νὰ μεταβούν στὴν Πελοπόννησο γιὰ νὰ τεθοῦν ἐπικεφαλῆς τῆς Ἐπαναστάσεως, ὁ Γρηγόριος ὁ Ε΄ ἀπάντησε: «Καὶ ἐγὼ ὡς κεφαλὴ τοῦ Ἔθνους καὶ ὑμεῖς ὡς Σύνοδος ὀφείλομεν νὰ ἀποθάνωμεν διὰ τὴν κοινὴν σωτηρίαν. Ὁ θάνατος ἡμῶν θὰ δώσῃ δικαίωμα εἰς τὴν Χριστιανοσύνην νὰ ὑπερασπίσῃ τὸ Ἔθνος ἐναντίων τοῦ τυράννου. Ἄλλ' ἂν ὑπάγωμεν ἡμεῖς νὰ θαρρύνωμεν τὴν Ἐπανάστασιν, τότε θὰ δικαιώσωμεν τὸν Σουλτάνον ἀποφασίσαντα νὰ ἐξολοθρεύσῃ ὅλον τὸ Ἔθνος».

Ὅταν μερικοὶ προσπάθησαν νὰ τὸν πείσουν νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη καὶ νὰ σώσῃ τὸν εαυτό του, ὁ καλὸς ποιμένας ἀπάντησε: «Μὲ προτρέπετε εἰς φυγὴν. Μάχαιρα θὰ διέλθῃ τὰς ρύμας τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ λοιπῶν πόλεων τῶν χριστιανικῶν ἐπαρχιῶν. Ὑμεῖς ἐπιθυμεῖτε ὅπως ἐγὼ μεταμφιεζόμενος καταφύγω εἰς πλοῖον ἢ κλεισθῶ ἐν οἰκίᾳ οἰουδήποτε εὐεργετικοῦ ὑμῶν Πρεσβευτοῦ, ν' ἀκούω δὲ ἐκεῖθεν πῶς οἱ δῆμιοι κατακρεουργοῦσι τὸν χηρεύοντα λαόν. Οὐχί! Ἐγὼ διὰ τοῦτο εἶμαι Πατριάρχης, ὅπως σώσω τὸ Ἔθνος μου, οὐχὶ δὲ ὅπως θὰ θεωρήσωσιν ἀδιαφόρως πῶς ἡ πίστις αὐτῶν ἐξυβρίσθῃ ἐν τῷ προσώπῳ μου. Οἱ Ἕλληνες, οἱ ἄνδρες τῆς μάχης, θὰ μάχωνται μετὰ μεγαλυτέρας μανίας, ὅπερ συχνάκις δωρεῖται τὴν νίκην. Εἰς τοῦτο εἶμαι πεπεισμένος. Βλέπετε μεθ' ὑπομονῆς εἰς ὅτι καὶ ἂν μοῦ συμβῆ. Σήμερα (Κυριακὴ τῶν Βαΐων) θὰ φάγωμεν ἰχθεῖς, ἀλλὰ μετὰ τίνας ἡμέρας καὶ ἴσως καὶ ταύτην τὴν ἑβδομάδα οἱ ἰχθεῖς θὰ μᾶς φάγωσιν... Ναί, ἄς μὴ γίνω χλεύασμα τῶν ζώντων. Δὲν θὰ ἀνεχθῶ ὥστε εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Ὀδησοῦ, τῆς Κερκύρας καὶ τῆς Ἀγκῶνος διερχόμενον ἐν μέσῳ τῶν ἀγυιῶν νὰ μὲ δακτυλοδείκτωσι λέγοντες: "Ἴδου ἔρχεται ὁ φονεὺς Πατριάρχης". Ἄν τὸ Ἔθνος μου σωθῆ καὶ θριαμβεύσῃ, τότε πέποιθα θὰ μοῦ ἀποδώσῃ θυμίαμα ἐπαίνου καὶ τιμῶν, διότι ἐξεπλήρωσα τὸ χρέος μου... Ὑπάγω ὅπου μὲ καλεῖ ὁ νοῦς μου, ὁ μέγας κληρὸς τοῦ Ἔθνους καὶ ὁ Πατὴρ ὁ οὐράνιος, ὁ μάρτυς τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων».

Ὁ Γρηγόριος ὁ Ε΄, ὁ φλογερός αὐτὸς Ἱεράρχης, ἀκολούθησε τὸν δρόμον του. Σάρκωσε ολόκληρον τὸ υπόδουλον Γένος. Ἐπωμίσθηκε τὸ σταυρὸν του. Ἀνέβηκε τὸ Γολγοθᾶ του. Δέχθηκε ραπίσματα, χλευασμούς, ἐμπυτισμούς καὶ τέλος τὸν θάνατον με ἀπαγχονισμό. Μπροστὰ στο Πατριαρχεῖον, τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα τοῦ 1821, οἱ

Τούρκοι κρέμασαν τον Πατριάρχη.

Στο έγγραφο της καταδίκης του (τουρκιστί «γιαφτάς»), αναφέρεται η αιτία του απαγχονισμού του: «...Ἄλλ' ὁ ἄπιστος πατριάρχης τῶν Ἑλλήνων... ἐξ αἰτίας τῆς διαφθορᾶς τῆς καρδίας του, ὄχι μόνον δὲν εἰδοποίησεν οὐδ' ἐπαίδευσεν τοὺς ἀπατηθέντας, ἀλλὰ καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα ἦτο καὶ αὐτός, ὡς ἀρχηγός, μυστικός συμμετόχος τῆς Ἐπαναστάσεως... ἀντὶ νὰ δαμάσῃ τοὺς ἀποστάτας καὶ δώσῃ πρῶτος τὸ παράδειγμα τῆς εἰς τὰ καθήκοντα ἐπιστροφῆς τῶν, ὁ ἄπιστος οὗτος ἔγινεν ὁ πρωταίτιος ὄλων τῶν ἀνεφεισῶν ταραχῶν.

Εἴμεθα πληροφορημένοι ὅτι ἐγεννήθη ἐν Πελοποννήσῳ καὶ ὅτι εἶναι συνένοχος ὅλως τῶν ἀταξιῶν, ὅσας οἱ ἀποπλανηθέντες ραγιαδες ἔπραξαν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Καλαβρύτων...

Ἐπειδὴ πανταχόθεν ἐβεβαιώθημεν περὶ τῆς προδοσίας του ὄχι μόνος εἰς βλάβην τῆς ὑψηλῆς Πύλης, ἀλλὰ καὶ εἰς ὄλεθρον αὐτοῦ τοῦ ἔθνους του, ἀνάγκη ἦτο νὰ λείψῃ ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς καὶ διὰ τοῦτο ἐκρεμάσθῃ πρὸς σωφρονισμὸ τῶν ἄλλων».

Ἐνα χρόνο μετὰ τον απαγχονισμό και την μεταφορά του τιμίου λειψάνου του από τον πλοίαρχο Μ. Σκλάβο στην Οδησό της Ρωσίας, ο Ζακυνθινός ιερωμένος Οικονόμος Νικόλαος Κοκκίνης, μετέπειτα Αρχιεπίσκοπος Ζακύνθου, εφημέριος τότε του παλαίφατου ναού της Οδηγήτριας και φλογερότατος Φιλικός, ευαίσθητοποιημένος από την θυσία του Πατριάρχη, συνθέτει Ακολουθία προς τιμήν του νέου Ιερομάρτυρα, κάτι που αποδεικνύει περίτρανα ότι ο Άγιος Γρηγόριος στη συνείδηση του Γένους κατέκτησε αμέσως με το τίμιο αίμα του θέση Αγίου.

Το 1871 μ.Χ. η Εκκλησία της Ελλάδος θεώρησε επιβεβλημένο να μετακομίσει το τίμιο λείψανό του από την Οδησό στην απελεύθερη Αθήνα. Για τον σκοπό αυτό συστάθηκε Επιτροπή, στην οποία συμμετείχαν ο Αρχιεπίσκοπος Ζακύνθου Νικόλαος Β' ο Κατραμής και Αρχιμανδρίτης Αβέρκιος Λ. Λαμπίρης, Α' γραμματεὺς της Ιεράς Συνόδου. Στην Οδησό απεδόθησαν από τα μέλη της Επιτροπής και τους εκεί ομόδοξους τιμές Αγίου στο ιερό λείψανο του Αγίου Γρηγορίου. Κατά την Πανυχίδα μάλιστα, που τελέσθηκε εκεί κατά την ημέρα της μνήμης του, «εἰξεφώνισεν ἀπ' ἄμβωνος, κατ' ἐπίμονον τῶν ὁμογενῶν ἀπαίτησιν, λογύδριον ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ζακύνθου». Το ιερό λείψανο ἐφθάσε στην Αθήνα την 25η Απριλίου 1871 μ.Χ., όπου οι Αθηναῖοι του ἐπεφύλαξαν πάνδημη υποδοχή. Με κατάνυξη και αγαλλίαση εναπετέθη στον Καθεδρικό Ναό του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, όπου φυλάσσεται μέχρι σήμερα σε περίβλεπτη λάρνακα.

Στις 10 Απριλίου 1921 μ.Χ. ανακηρύχθηκε Άγιος από την Ιερά Σύνοδο της

Εκκλησίας της Ελλάδος.

Φώτο Αρχείου: Νίκος Μαγγίνας / Οικουμενικό Πατριαρχείο

Πηγή: www.orthodoxianewsagency.gr